

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 4. Vtrùm, qui unica actione pluribus injuriam infert, ut si unico ictu decem occidat, unicum tantum peccatum committat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

plures omissiones restitutionis, etsi in se completæ, dum ab eadem voluntate, continuantur, & unum peccatum constituunt. Ergo similiter plures actus fornicationis eadem ratione uniri poterunt.

7. Quartò: Prima copula, & oscula illam subsequencia sunt idem numero peccatum in genere mortis, ut cum pluribus supra docuimus: Deinde hæc eadem oscula, utpotè antecedentia ad secundam copulam unum moraliter peccatum cum illa constituunt; ergo, & copula ipsæ inter se. Hæc consequentia valde urgere videtur, quia si secunda copula est idem peccatum cum osculis præcedentibus, & hæc eadem oscula idem cum prima copula, quam subsequantur; quæ sunt eadem univertio, sunt eadem inter se. Ergo prima, & secunda copula, utpotè idem moraliter peccatum cum osculis intermediis, idem moraliter peccatum sunt. Hanc illationem esse legitimam, & necessariam ex opinione asserente, oscula subsequencia ad copulam idem cum illa peccatum constituere, tradunt P. Vazquez. *quest. 91. art. 1. dub. 5. n. 31.* & P. Suarez *disp. 22. sect. 5. n. 26. in fine.*

§. II.

Negativa, & vera sententia.

8. **N**ihilominus contraria opinio sententia tenenda est. Quam certissimam jure vocant Leander à Sacram. *tom. 1. tract. 5. de Poenit. disp. 8. §. 7. quest. 8.* Et Castro Palao *tom. 1. tract. 2. disp. 3. punct. 1. in fine.* ubi ait: * Unum tamen est omnino indubitatum apud omnes, coitum unum non esse viam ad alium, ac proinde etiam si mox post alium sequatur, necessariò est peccatum distinctum in confessione manifestandum. * Quos sequuntur Card. de Lugo *tom. de Poenit. disp. 15. sect. 14. n. 557.* & cum Vazquez, Bonacina, & aliis P. Oviedo ubi supra. Diana *3. p. tract. 4. resol. 67.* & communiter Theologi. Ratio est, quia communi omnium persuasione plures copulæ non solum physicæ, & metaphysicè distincta numero peccata sunt, sed moraliter, & humano modo; ac proinde nullum est caput excusationis, cum non reputentur partes ejusdem actionis humanæ, sed actiones totales diversæ. Quod aliter contingere in exemplis allatis, docent Doctores, qui pro illis militant, quibus dissentire debent, qui in opinione, & disussu de multiplicitate peccatorum in ordine ad confessionem nobiscum sentiant. Adde si fundamenta superius allata aliquid suaderent, idem probarent de pluribus copulis cum diversis feminis, dum ab eadem voluntate, quia absolutiones, etiam conferuntur diversis, & tamen ut Adversarii contendunt, non idè tollitur unitas moralis ex intentione agentis; sicut nec pluribus convitiis uno continuato sermone; licet alia sint contra Deum, alia contra Sanctos; unum enim numero peccatum constituunt in ordine ad confessionem, ut cum Cajetan. Valentia, & Azor, tradit Diana *1. part. tr. 7. resol. 50.* Ergo, quod plures copulæ cum diversis feminis haberentur, non impediret unitatem moralem peccati. Quod sanè valde absurdum est, & à nemine concedendum.

9. Idem consequenter dicendum censo contra Zanardum, & F. Leand. à Sacramento. questione præcedenti citatos, & contra F. Ludovicum à Concept. in *exam. veritatis, tom. 1. tract. de Poenit. casu 5. num. 15.* asserentes plures occisiones successive, eadem con-

tinuata actione, unum esse peccatum. Cujusmodi est, quia singulæ occisiones sunt actus completi, & totales, & unus non est via ad alium; nec ullam tatem inter se habent in æstimatione moralis, sed unus post alium succedit; ita & unum peccatum potest in esse morali actiones, in suo ordine absolute completas, & adequatas, & à diversis actibus voluntatis executioni mandatas; licet ab unica intentione procedentibus; id enim actibus eorum diversæ speciei contingere potest; ut si unico actu, qui tendit ad fornicationem, homicidium, & furtum, & successive hæc executioni mandaret. Et tamen nemo audebit dicere unum ex illis resultare peccatum in individuo, ad plures pertinens species. Quod rō tenendum, quando non plures actus extrinsecis cisionis plurimum, sed unus interveniat, quæstioni sequenti indagabimus.

10. Ad fundamentum solidius pro contraria sententia, responderi potest, secundam copulam esse idem peccatum cum osculis præcedentibus, directionem verò ab illis, ut subsequens, quia secundum diversas rationes ad distinctas actiones humanarum pertinent. Sunt enim aliqui externi actus habentes certos terminos, in quibus consummantur; & alii ad fornicationem, in communi sententia, ut continet plures fornicationes, plura inferri damna proli, quæ in morali æstimatione peccata multiplicat in de morali. Sicut, & quando plura læduntur jura, alia in esse physico, & metaphysico, idem peccatum censentur; quod secus in præsentis contingit cum plura esse, etiam metaphysicè, utpotè plures actus, suos singulos habentes malitias, dabitur non possit.

QVÆSTIO IV.

Utrum, qui unica actione pluribus injuriam infert, ut si unico ictu decem occidat, unicum tantum peccatum committat?

§. PRIMUS.

Affirmantis sententia Auctores.

1. **P**arte affirmativam defendunt Joannes Pontius, Ordinis Minorum in *curso Theologicæ, disp. 45. quest. 7. conclus. 2. nu. 53.* Martinus de S. Joseph. in *Monitis, tom. 1. lib. 1. tract. de Poenit. num. 4.* Constantinus de Castro in *Collatione Theologiae moralis, tract. 1. cap. 6. art. 3. sect. 3.* Quos verba adducit Diana *part. 1. tract. 3. resol. 64.* Ubi dicit esse probabilem; & jam disceptaverat *1. part. tr. 7. resol. 17. & 19. & 5. part. tract. 3. resol. 59.* eandem sequuntur Remigius in *Somno tract. de Poenit. 5. §. 6.* & Leander à Sacramento. *tom. 1. tract. 5. de Poenit. disp. 8. §. 3. quest. 20. 21. & 22.* & iterum *tom. 4. de Poenit. tract. 1. disp. 3. quest. 42.* ubi concludit, dicens: * Et quidem illam esse probabilem satis aperte, & ex se affirmant, & probant Alterius Balizus, Canonicus & Cornejo. * Et tenet apud illum Bonacina *disp. 1. quest. 1. punct. 5. num. 7.* Pro eadem sententia in *tract. Mag. Bannez 2. 2. quæst. 62. de jure, art. 8. in Commentariis art. in dubitat. circa conclusionem, in responsione ad 3. art. 2. ubi sic: * Ad tertium, ut respondeamus, multa necesse*

nō nobis dicenda sunt. * Et post pauca : * Dicimus quartū, quod qui uno posito expresso, vel interpretativo, retinet rem alienam, unum tantum peccatum committit. Ratio est, quia unus actus numero est moraliter loquendo, quando unica voluntate sequitur effectus etiam multiplex, præsertim si illa multiplicitas non est specifica, v.g. Si uno ictu occidat quis multos homines, unus actus est moralis æquivalens in gravitate multis. Sic ille.

2. Ejusdem sententiæ sunt M. Serra 2. 2. quæst. 76. artic. 3. ibi : * Si quæras, an qui plures homines simul malediceret, mortem eis optando, unum vel plura peccata committeret ? Respondetur, de hoc sicut de voluntate occidendi plures homines simul, varias esse sententias. Mihi probabilius videtur (attende) unum solum numero esse peccatum, tam physicè, quàm moraliter. * Mag. Acatius de Veleco tom. 2. resol. mor. verb. golpe, resol. 2. num. 5. ibi : * Es probable, que con un golpe, o una percussión hurtando a dos, o muchos Clerigos, no se incurrte mas de una descomunion, porque absolutamente solo ay una transgressión, y un solo pecado : y lo mismo digo de el que con una sola accion hurtados valos de plata de diversos duennos. Ni obsta, que de aquella accion se sigan muchos daños, supuesto que no ay muchos pecados, sino muchos efectos de un mismo pecado. * Quem sequitur Mag. Taja in Catena Morali, lib. 3. quæst. 4. art. 3. num. 9. Et Mag. Arauxo 1. 2. quæst. 73. articulo dub. 2. * Illa, inquit, occisio plurium hominum unico ictu, non est multiplex, sed unum dumtaxat peccatum æquivalens pluribus. * Quos sequitur Fr. Ludovicus à Conceptione in examine veritatis, tom. 1. tract. 5. de penit. casu 5. illatione 7. fol. mibi 444. ibi : * Infero septimo, occidentem plures ejusdem rationis homines unico actu, vel ictu, unico tantum peccato peccato. Sic à me consulti plures tenent Salmanticenses Magistri. * Et Rev. Pat. Fr. Christophorus Delgadillo tom. de Penit. cap. 17. dub. 64. num. 142. & utrum dubio 80.

S. II.

Duplex in Baronium animadversio.

1. Cum tot, ex doctissimis etiam Magistris Ordinis Prædicatorum, pro hac parte militaverint, & omnes fideliter Amadeus citavisset : deapertio tamen falsitatis crimine fol. 234. eum Baronius accusat, quod Magistrum Bannez, & Mag. Serram pro opinione præfata adduxerit. Verba ejus sunt : Bannez quo citatur loco, quæst. 61. artic. 8. nihil eorum præfatus habet, quæ illi adscribit Amadeus, conclus. 4. Trium illum articulum insinuat dubia. Primo, nullam distinguit conclusionem. Secundum sex conclusiones habet. Tertium quatuor, sed nullibi lego illud. * Dicimus 4. Qui uno proposito expresso, &c. * Hæc dico. Sed mirum nemini esse debet, homini majoribus distracto commilitonem legere non vacasse. Est tamen omnibus, quod adeo confidenter loquuntur : & mirabilis, quod Bannez citatum assignat conclus. 4. cum Amadeus non conclusionem 4. sed 5. dicendum 4. citatum adduxerit. Deceptus homo est, idem reputans apud Bannez paragraphum & conclusionem. Recolat quæso, pacato animo, articulum 5. citatum, in quo (ut ipse bene advertit), tria tantum dubia M. Bannez excitat : Et in

Pars II.

primo, in quo nullam distinguit conclusionem, in responsione ad 3. argumentum verba, quæ ab Amadeo conficta falso jactavit, fideliter excerpta reperiret. Sic enim M. Bannez ait, ibi : Ad tertium, ut respondeamus, multa necessest nobis dicenda sunt. Primo dicimus parum referre ad mores, &c. Nihilominus dico secundo, &c. Dico tertio, &c. * (Et postea §. immediato.) Dicimus quartū, quod qui uno proposito expresso, vel interpretativo retinet rem alienam, unum tantum peccatum committit, &c. En amice lector, Baronum de prima falsa accusatione convictum.

4. Nec est major illi fides in secunda, fol. 234. Ub. post memorata M. Serra verba, quæ ipse insinuari non potuit, Amadeo nihilominus insultat dicens : * Quæ tibi fides in posterum Amadei, adeo aperta fraudis convicto ? * Sed cujusnam ? * Quia quæ sequuntur verba suppressit, (nempe quia sentiebat illis suam causam jugulari. * Quia tamen multis numero distinctis æquivaleret (ait Serra) aperiendum est in confessione, quot homines maledixerit. * Vera Baronius refert, sed extra chorum saltat : quia quæritio, quæ Amadeus hic versat, non est, an numerus personarum, quæ uno ictu læduntur, sit necne in confessione aperiendus : Sed, an unica actio plures lædens unum sit peccatum ? Et pro parte affirmante (ut ipse etiam Baronius fatetur) adduxit fideliter Magist. Serram, præcindens omnino à quæstione alia, de modo confitendi ejusmodi peccatum, quæ longe diversa est : In qua præfati doctores non conveniunt, sed alii personarum numerum exprimendum negant ; alii affirmant : quod probabilius videtur M. Serra. Quem proinde Amadeus, quando hanc secundam quæstionem exagitet, pro hac parte (licet contrariam censet probabilem) illum adducere promittit, & ejus verba referre. Quando verò primam de uno vel pluribus peccatis attigit, ad rem non erant, ideoque prudenter omisit : non ergo quia illis suam causam jugulari sentiret, ut sua vota eleganter expromens, jactavit Baronius. Nullo igitur jure aperta fraudis Amadeum convictum garrat. Quinimò in ipsius caput calumnia cecidit.

S. III.

Authoris Judicium.

5. Prima conclusio. Qui unica actione plures lædit personas, ut si uno ictu decem occidat, unum tantum peccatum, metaphysicè loquendo committere, evidens ex terminis est, in sententia Thomistarum asserentium repugnare in eodem actu plures malitias solo numero distinctas, quod ex D. Thoma tradunt Cajetanus tom. 1. opus 6. 31. resp. 25. Mag. Nunnio in additionibus ad 3. part. quæst. 92. artic. 2. diff. 2. M. Serra 1. 2. quæst. 76. art. 3. Suarez, Filiucius, Layman, Duardus, Megala, & alii apud Dianam 3. part. tr. 4. de Sacram. resol. 164. Quos sequitur Vercelli tom. 1. q. mor. tract. 8. quæst. 17. Hujus conclusionis ratio apertissima est ; nam ubi unica tantum est malitia, & unus tantum actus, impossibile est multiplex esse peccatum, sicut & multiplex esse concretum, ubi nec forma, nec subiectum multiplicatur. Unde augetur admiratio anxietatis Baronii, in prætena excusatione Mag. Bannez ab opinione, cui nec ipse, neque alius verè Thomista, nisi Angelicum Doctorem deferat, dissentire potest.

Aa 2

6. Se

6. Secunda conclusio: licet plures numero malitiæ in eodem numero actu compatibles admittantur, unum tantum peccatum in una actione pluribus injuriarum inferente continetur. Hæc conclusio est expressè contra Pat. Azor. tom. 1. lib. 2. capit. 4. §. Secunda circumstantia, & lib. 4. cap. 4. quæst. 5. & 6. Ubi ait: * In altero à Navarro dissentio, quod puto, plura esse peccata, si uno ictu vulneraret, vel occideret plures. * Cujus rationem reddit quæst. 6. dicens: peccata plura numero fieri, tamen si unus sit actus propter respectum ad objecta numero differentia. * Quem sequuntur Vazquez, Hurtado, Henriquez, Clavis Regia, & alii quibus consentit Diana 3. part. tract. 4. ref. 164. Conclusionem tamen nostram defendunt Card. de Lugo tom. de Pœnit. disp. 16. n. 134. sect. 3. Leander à Sacram. tom. 1. de Pœnit. t. 1. §. disp. 8. §. 3. q. 19. Tamburinus in Methodo expedita confess. lib. 2. capit. 1. §. 9. numer. 59. & Tancredi in qq. Moral. disp. 6. de Pœnit. quæst. 7. fol. 105. Et in rigore veram esse docet Vazq. 1. 2. disp. 74. cap. 2. num. 7. & consentit Pat. Oñedo 1. 2. tract. 4. contrav. 3. punct. 2. num. 26. Probatur: quia peccatum est concretum accidentale ex actu, & malitiæ, & concreta accidentalitæ, non multiplicatur per formas, sed per subiecta, licet autem multiplicetur malitiæ, non multiplicatur subiectum, quod est actus, non ergo erit multiplex peccatum, sed unicum, habens plures malitiæ, sicut unus est artifex, unus Dominus, unus Pater, licet plures artes, plures subditos, aut plures filios habeat. Secundò probatur exemplis in præcedentibus allatis, in quibus plures malitiæ, in diversis etiam actibus repetitæ, unum tantum peccatum constituunt, eò quod plures illi actus pro uno moraliter reputentur, v. g. in osculis, & copula subsequuta, in pluribus blasphemis eodem continuato sermone, in pluribus absolutionibus successivè collatis, & similibus. Ergò potiori jure plures malitiæ in eodem actu physico repetitæ, idem peccatum constituent. Si enim in diversis physice actibus adunantur, eò quod omnes illi actus una actio humana censeantur, quanto magis unientur in eadem actione physica?

7. Denique suadetur, quia ex hac sententia, nil contra bonos mores inferri potest, quod æquo jure non inferatur ex opinione Div. Thomæ, ejusque discipulorum, asserentium plures numero malitiæ non posse in eodem actu repetiri, cum expressè defendant unicam esse, licet plura numero objecta respiciat, quorum quodlibet seorsim ad actum graviter peccaminosum constituendum sufficeret. Ergò sicut in re morali nullum sequitur absurdum ex eo, quod unus actus externus, pluribus injuriarum inferens, unicam malitiam constituent, ita neque ex eo, quod plures malitiæ simul admittæ unum peccatum constituent.

(17)

QVÆSTIO V.

Utrum ad confessionem quidquam referat, unum, vel plura peccata in una actione pluribus injuriarum sa reperiri?

§. PRIMUS.

Vincentii Baronii placitum.

1. **P**Artem negativam tueri Vincentii Baronius in opere contra Amadeum, disp. 2. fol. 223. & in hoc omnes convenire videtur pronuntiare non tenuit: * Conveniunt, inquit, omnes idem esse juris, quoad praxim, & confessionem, id est, sincerè aperienda esse confessio, per uno actu odii optavimus, aut intulimus, vel universa vel eadem pluribus damna & mala.

2. Sed quidem homo cui, nec Diana opera, per se alibi fatetur, consuleretur, non mirum, quid nullum auctorem discrepantem inveniret. Dissertunt verò plures, quod nec Baronium ipsum lasceret, si vel Mag. Serra celebrem sui instituti auctorem consultasset. Legat illi quæ loquor supra citata, quæst. 76. artic. 3. & hæc inveniet: * Quævis actum unum sit peccatum (pluribus nimirum simul includere) hoc tamen gravius est, quam si unus bonus malediceretur, unde, qui dicunt, circumstantias graves notabiliter esse necessariæ aperienda confessione, asserunt, in ea exprimentum esse, quod fuerint homines maledicti, qui verò docent, solam esse necessariam confitendas mutantes (speciem) tendas rogo Baronii) dicunt satis esse constitutum maledixisse, & non esse opus exprimere, quod homines maledixerit. * Didicisti jam ex tuo communi, non omnes convenire, si unum tantum peccatum actione plures lædens involvat, idem esse juris quoad praxim, & confessionem. Sed tot contrarios tam assertum habere, quot negant obligationem confitendi circumstantias notabiliter aggravantes. Quorum longum syllabum dabo infra.

§. II.

Aliorum sententia referuntur.

2. **S**I plures malitiæ solo numero distinctæ in eodem actu repugnent, non esse obligationem explicandi in confessione numerum peccatorum, quibus unica actione inferitur injuria, tradunt Mag. Acacius de Velasco tom. 1. resol. mor. verò, fol. 10. monio, num. 5. in fine, ibi: * Ballara que se actus, per ha echado una maldición, sin explicar a quantos hombres maldixo en ella. * Et Fr. Chastellanus Delgadillo tom. de Pœnitent. cap. 17. dub. 64. non dubitavit ait: Eum, qui eodem actu vult occidere decem homines, imò, & qui eodem actu illos occidit, non teneri explicare numerum objectorum. * Et verum dub. 80. * Idem dicendum de illo, qui unius persuasionem inducit multos ad peccandum. * Et legitima illationem, ex principiis Div. Thomæ, & Thomistarum, censet P. Oñedo 1. 2. tract. 6. de peccatis, contrav. 5. punct. 6. num. 122. & sequentes peccatis, id est, fatetur Vazquez tom. 4. n. 1.